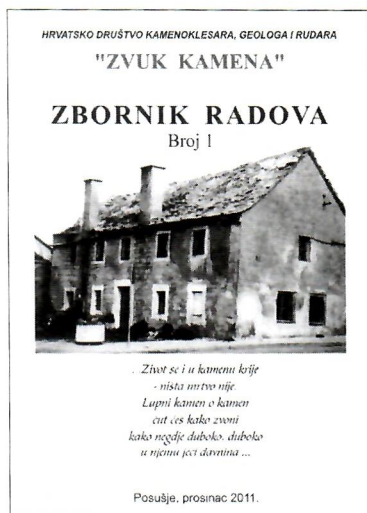


Hrvatsko društvo kamenoklesara, geologa i rudara
ZVUK KAMENA, ZBORNİK RADOVA, Broj 1,
Posušje, prosinac 2011.



Drago mi je da za godišnjak *Hercegovina* mogu napisati nekoliko riječi u ime Uređivačkog odbora, *Zbornika radova* čiji je nakladnik udruga Zvuk kamena iz Posušja.

Članovi Uređivačkog odbora *Zbornika* su ujedno i autori glavnine članaka prvog broja. Oni su i osnivači udruge Zvuk kamena i predstavljaju skupinu kvalificiranih osoba koje su tog ljeta izvršile geološku prospekciju cijele zapadne Hercegovine. Snimljeno stanje su opisali i prikazali na različitim kartama i pripremili podatke za detaljnije istraživanje i eksploataciju ukrasnog kamena (AG kamena).

Povodom izdavanja *Zbornika radova*,

načelnik Općine Posušje je napisao: „*Zvuk kamena, njegova vrijednost i ljepota nisu ostavili na miru malu grupu entuzijasta koja je strpljivo i predano radila na tome da se ovom prirodnom resursu podari značenje koje mu pripada*“

Osnovni cilj geološke prospekcije bio je prikupljanje podataka interesantnih lokacija arhitektonsko-građevnog kamena (AG kamen), koje mogu biti osnova za povećani razvoj industrije kamena i općenito gospodarstva u ovom dijelu Hercegovine.

Ciljani razlog za izdavanje ovog *Zbornika* je upoznati domaću i stranu javnost o bogatstvu kamenog resursa, radi bržeg razvoja i ulaganja u sektor kamenih proizvoda.

Tradicionalno kamenoklesarstvo je profitabilna gospodarska djelatnost, koja je na području Posušja i zapadne Hercegovine trenutno slabo razvijena, a područje je bogato kamenim resursom za proizvodnju AG kamena.

Spoznaja o bogatstvu ovog mineralnog resursa temelji se na ranijim istraživanjima, dugogodišnjoj tradiciji i proizvodnim rezultatima u firmi „Ukras kamen“, kao i na rezultatima provedene prospekcije.

Prvi i najopsežniji članak u *Zborniku*, koji je pripremila nekolicina starijih i mladih inženjera geologije i rudarstva, nosi naslov „Potencijalne lokacije AG kamena na području zapadne Hercegovine“. Članak ima trideset tri stranice s osamnaest različitih vrsta zemljovida i dvadeset sedam fotografija. Na terenu je registrirano trideset šest potencijalnih lokacija u sedam različitih geoloških sredina. Zbog većeg broja lokacija, u navedenom radu izdvojene su po dvije potencijalne lokacije iz pet različitih geoloških sredina (grupa). Sve lokacije su geološki opisane i prikazane na topografskim i geološkim zemljovidima. Izdvojene geološke grupe jasno ukazuju na raznovrsnost i bogatstvo AG kamena u zapadnoj Hercegovini. Sve zemljovide i fotografije kao i cijeli *Zbornik* tiskani su u cijelosti u kolor tehnici. Ovo je prvi ovakav časopis na ovim prostorima koji je tiskan u koloru.

Drugi interesantan članak govori o arhitektonskoj vrijednosti kamena **miljevine**, koji je na području općine Posušje dosta zastupljen. O arhitektonskim vrijednostima i trajnosti ovog kamena najbolje svjedoči kamen ugrađen u građevine u bližoj i daljnjoj prošlosti. Primjer povijesnih objekata su stećci na Ričini stari pet stoljeća. Iz bliže prošlosti su kapele i križevi od miljevine iz groblja Martića križ. U radu su osim stručnih podataka o kvaliteti miljevine, snimljeni i opisani mnogi drugi objekti s područja zapadne Hercegovine.

Vrijedan stručni rad u ovom *Zborniku* opisuje istraživanje AG kamena uporabom specijalne bušotinske videokamere u kamenolomu „Pogledala“ kod Livna.

Tada je prvi put u hercegovačkom kršu primijenjena suvremena metoda „tv karotaz“ istražnih bušotina. Metodu čini „in situ“ pregled zida bušotine specijalnom video kamerom, projektiranom i izrađenom na temelju dugogodišnjeg iskustva u izvođenju raznovrsnih mjerenja u bušotinama na području krša i koja je kao unikatni instrumentarij primijenjen u ovom istraživanju.

Pregledom bušotina na kamenolomu registrirane su digitalizirane video informacije koje su računalno obrađene i pohranjene na različite magnetne medije. Ovo je omogućilo naknadno stručno geološko kartiranje zida pregledanih bušotina, a na temelju čega je, uz ostale istražne radnje, izvršen proračun koeficijenta iskoristivosti za komercijalne blokove.

U tematskoj rubrici „Sjećanja“ jedan članak posvećen je pokojnom profesoru Peri Marijanoviću, koji je neizmjereno volio Hercegovinu, posebno

hercegovački kamen, koji je proučavao baveći se svojom strukom, i koji je opisivao u okviru kulturno-povijesne baštine.

Paralelno s bavljenjem različitim disciplinama od geologije, rudarstva, graditeljstva do informatike, profesor Marijanović je našao vremena da napiše niz radova o kamenu u kulturno-povijesnoj baštini. Dobar dio radova posvetio je „znakovima od kamena“ – stećcima, koji su mu bili posebna inspiracija i njegova vječna tema.

Jedan je od rijetkih koji je uvidio značenje i neprocjenjive vrijednosti starih kamenih objekata i potrebu njihovog očuvanja. Ono što profesor Marijanović misli o „kamenom blagu“ iskazao je u jednoj rečenici:

„U procesu stvaranja tog narodnog blaga, kamenoklesar je onaj koji vještinom ruke i bezgraničnom upornošću u mrtvom kamenu budi život, presvlači ga u sklad i priprema za sjetu naraštajima.“

Vinko Bilopavlović